

ne bog er på jagt efter, er det afgørende at der skaffes ressourcer til de tidskrævende, tværfaglige samarbejdsprocesser. De bevilgende systemer er helt galt afmarcheret, når de behandler det tværfaglige samarbejde som overskydende gode gerninger.

Hans Raun Iversen

Sven-Åke Selander & Karl-Johan Hansson (red)

Martin Luthers psalmer i de nordiska folkens liv. Lund: Arcus 2008. 798 s. Kr. 249.

Omkring 60 forskere har været engageret i dette unikke projekt omkring Luthers salmer i de nordiske lande, hvoraf 38 medvirker med artikler i denne bog. Teologi, musikvidenskab, litteraturvidenskab, pædagogik og sociologi udgør forskellige perspektiver i det interdisciplinære samarbejde, som blev sammenstillet inden for rammen af forskernetværket *NORDHYMN*, et tværfagligt netværk for hymnologisk forskning i Norden. Projektet initieredes i 1995 og spænder over et tidsrum på 500 år, dvs. fra reformationen til de seneste salmebogsudgaver i de nordiske kirker. I bogens 11 dele præsenteres det mangefacetterede materiale som på forskellig måde belyser centrale problemstillinger som fx: Luthersalmernes indflydelse på samfund, kultur og kirke; introduktion og brug af salmerne i de forskellige lande; spørgsmålet om luthersalmernes fortsatte aktualitet og sammenhængen mellem brug og kirkeliv.

Udgangspunktet for bidragene er den schweiziske hymnolog Markus Jennys liste over de 45 salmer, han mener hører sammen med Martin Luther. Bogen om Luthers salmer er en kundskabsrig beretning om reformationens varierede udtryk i Norden, der omfatter alt lige fra de forskellige epokers salmebøger til luthersalmer i finsk nutidsopera og islandsk jazzmusik. Af særlig interesse er det at følge enkelte salmers vej gennem århundrederne i skiftende oversættelser og nytolkninger. I "melopoeten" Martin Luthers verden er tekst og melodi en enhed, et samspil med evangeliet som en dyrebar klangbund. Del syv indeholder en særdeles givende refleksion over den nære forbindelse mellem teologi og musik i den reformatoriske arv. Et samarbejde mellem forskere fra fem lande, skiftende materialegrupper og ni forskellige sprog fremviser naturligvis varierende metoder og forskertraditioner. Hele bogen bliver et tegn på den polyfoni, som kendetegner tænkning i reformatorisk ånd.

Inger Selander skriver i sin artikel om kommunikative genrer og skønlitteratur om salmeforfatteren Britt G. Hallqvists "salmegarderobe". Allerede som barn viste Britt G. stor interesse for salmer og sang gerne sammen med en kammerat. Sangen satte omgivelserne dog ikke pris, hvorfor de plejede at afsynge deres salmepertoire i et stort garderobeskab i huset. Med denne metafor vil jeg udtrykke min påskønnelse af "salmegarderoben" i dette gedigne værk om Luthers salmer. Givetvis er det af stor værdi at få del i kendte og publicerede kilder, men der findes efter min mening også en stor og rum-

melig "garderobe" i alle artiklerne. Dette afspejles i en stærk fornemmelse for luthersalmernes betydning i mindre kendte sammenhænge.

Lad mig nævne to eksempler: I en artikel om Borgå stift problematiseres spørgsmålet om, hvordan salmevalget foregår inden for en gudstjeneste. Karl-Johan Hansson peger på, hvordan udskiftningen af en præst i 1990'erne medførte en reel nedgang af luthersalmer i menigheden. Trods al tale om salmesangen som et udtryk for det almindelige præstedømme kan én eneste person forandre landkortet, ligegyldigt om forandringen er ønskværdig eller ej. Når en kirkemusiker deler ud af sit engagement for luthersalmer, skabes der en ny mulighed for dem i menighederne.

En anden artikel om lutherinspireret salmedigtning peger på de ukendte kvinder i 1600-tallets Island, som tog udgangspunkt i hændelser fra hverdagslivet. Her gives billeder af ængstelsen for den kommende forløsning og taksigelser over at have undsluppet en epidemi. Kvindernes salmer kom aldrig på tryk, men Margrét Eggertsdóttir understreger salmernes vigtige rolle i privatlivet. "Garderobens" usynlige vidnesbyrd giver på mange måder en dybere forståelse for hændelser og mønstre i luthersalmernes mere offentlige rum.

Projektet indbyder gennem sit rige liturgiske materiale og litteratur, over 1000 titler, til fortsat forskning (det samlede materiale er tilgængeligt på www.tpcloegumkloster.dk). Et af de spørgsmål, som bogen stiller i konklusionen, er: Hvad ville Luther i dag have skrevet salmer om? Projektet belyser den frihed og multifunktionalitet, som i flere henseender har gennemsyret den reformatoriske salmeskabelse i de nordiske lande. Hvordan kan denne arv forvandles i vor egen tid med tydelige tegn på en åndelig længsel, men med anselige sproglige forhindringer?

Kerstin Wimmer

Michael Bergunder

The South Indian Pentecostal Movement in the Twentieth Century. Studies in the History of Christian Missions Series. Grand Rapids: Eerdmans 2008. 380 s. \$ 25.

Michael Bergunder fra Heidelberg Universitet, har revideret og genudgivet sin tidligere bog *Südindische Pfingstbewegungen im 20. Jahrhundert* fra 1999 i Frykenbergs og Stanleys fine serie *Studies in the History of Christian Mission*. Dette er glædeligt, for der er tale om et ekstraordinært pionerstudie, som fortjener at blive læst af forskere både indenfor pentekostalisme, global kristendom og Østasien studier. I modsætning til så mange andre studier, der begrænser sig til skriftlige kilder, er denne bog i høj grad baseret på mundtlige kilder i form af interviews med over 150 præster og ledere i den Sydindiske pentekostale bevægelse.

Bogen er inddelt i fire hovedområder: efter den generelle, men fremragende og saglige introduktion om studiet af global pentekostalisme (en nyskrevet del i forhold til den tidligere tyske udgave), giver Bergunder læseren en